

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 10.02.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/11113

Saksbehandler:
Veronica Sahlén

Avslag på søknad om skadefelling av ulv - Aurskog Høland kommune

Miljødirektoratet avslår søknad fra Aurskog Utmarkslag, Aurskog Bondelag, Aurskog JFF og FNR Akershus om skadefelling av inntil fem ulv i Aurskogreviret. Det er ikke mistanke om unormal atferd på ulvene i området, og skadefelling anses ikke aktuelt for å forebygge nye skader på hund.

Sakens bakgrunn

Miljødirektoratet mottok 6. februar 2017 oversendelse av søknad fra Aurskog Utmarkslag, Aurskog Bondelag, Aurskog JFF og FNR Akershus om skadefelling av inntil fem ulver innenfor Aurskogreviret.

Søker anfører som bakgrunn for søknaden Aurskogrevirets vedvarende unormale adferd, manglende skyhet for mennesker og skader på hund fra ulv i reviret. De viser til flere enkelthendelser gjengitt i media, blant annet da en hund ble skadet på eiers gårdsplass i januar. De viser videre til at Aurskogreviret er lokalisert i et område med mye menneskelig aktivitet og at det er en tiltagende oppsøking av gårdsplasser, tun og mennesker som er bekymringsfull. Søker anfører at dette er en stor belastning for de som bor innenfor revirgrensene.

Søker mener at ulvene i Aurskogreviret opptrer mer enn nok nærgående til at felling skal være aktuelt.

Miljødirektoratet viser for øvrig til søknaden i sin helhet.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for Miljødirektoratets vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i enhver region.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og c), jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1, 2 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk (...)
b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom,
c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning,(...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 2 (Definisjoner)

(...)

d) Ulvesone: Østfold, Oslo, Akershus med unntak av kommunene Hurdal, Eidsvoll, Nannestad, Ullensaker, Skedsmo og Gjerdrum, de deler som ligger vest for Glomma av kommunene Nes, Sørum og Fet, samt Nittedal øst for Nitelva, Hedmark med unntak av kommunene Nord-Odal, Stange, Hamar, Løten, Ringsaker, Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga og Os, de

deler som ligger vest for Glomma av kommunene Åsnes, Våler, Elverum, Åmot, Kongsvinger, Grue og Sør-Odal, samt de deler av Trysil kommune som ligger nord for en rett linje fra der Senna renner ut i Trysilelva til der kommunegrensen mellom Trysil og Engerdal gjør en vinkel ved Litlskorhøa.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. Det skal være 4-6 årlige ynglinger av ulv. 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6.

Foreligger en vedtatt forvaltningsplan for vedkommende region, jf. forskriften § 6, kan direktoratet delegerer myndighet for kvote på lisensfelling eller kvotejakt på gaupe etter første ledd annet punktum til rovviltnemnden eller fylkesmannen etter en konkret vurdering i det enkelte tilfelle.

Vedtak om felling som berører familiegruppe eller revirmarkerende par av ulv der deler av reviret ligger i Sverige, skal fattes etter kontakt med svenske myndigheter.

All irregulær avgang av vedkommende rovviltart innenfor den aktuelle regionen belastes den kvote som er bestemt av Miljødirektoratet.

For vedtak etter denne paragraf kan Miljødirektoratet i særlige tilfeller bestemme at fellingsoppdrag skal gjennomføres i regi av offentlig myndighet. Tilsvarende kan direktoratet eller den direktoratet bemyndiger som alternativ til felling iverksette særskilte tiltak for å skremme eller avskrekke bestemte individer av rovvilt fra uønsket adferd.

Direktoratet eller den det bemyndiger kan, uten hensyn til de regler som ellers gjelder, av eget tiltak iverksette felling av vilt, når dette anses nødvendig for å ivareta offentlige interesser av betydning, herunder å forhindre skade på person, vesentlig skade på eiendom som ikke omfattes av viltloven § 12 og § 13, eller skade på naturlig fauna, flora eller økosystemer, jf. viltloven § 14a.

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår:

Det nasjonale bestandsmålet for ulv er 4-6 ynglinger av ulv i Norge, hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes, og der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5. Det vises til Innst. 330 S (2015-2016).

I rovviltforskriften § 4 fremkommer det at det nasjonale bestandsmålet for ulv deles mellom region 4 (Oslo og Akershus) og region 5 (Hedmark).

Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. Dette er også videreført i Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur, og Stortingets behandling av denne (Innst. 330S (2015-2016)).

Kunnskapsgrunnlaget

Generelt om uttak av rovvilt:

Naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen setter de overordnede rammebetingelsene for uttak av rovvilt, og Stortinget har i rovviltforliket i 2011 presisert at norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av disse bestemmelsene. Bernkonvensjonens artikkel 9 er sentral hva gjelder adgang til uttak av rovvilt for å beskytte bestemte interesser. Bestemmelsen inneholder to generelle vilkår i tillegg til flere spesielle vilkår. For at det skal kunne gjøres unntak fra artiklene 6 og 7 og gis tillatelse til felling av rovvilt, må begge de generelle vilkårene være oppfylt samt ett av de spesielle vilkårene. Det første generelle vilkåret er at det ikke finnes noen annen tilfredsstillende løsning. Det andre generelle vilkåret er at unntaket ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse. De mest aktuelle vilkårene i vurdering om uttak av rovvilt er at unntaket skal avverge alvorlig skade på blant annet husdyr og tamrein, eller at det er i interesse om allmenne helse og sikkerhetshensyn, luftsikkerhet eller andre overordnede samfunnsinteresser.

Bestemmelsen er gjennomført i naturmangfoldloven § 18, som slår fast at det ved forskrift eller enkeltvedtak kan tillates uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk bl.a. for å avverge skade på husdyr og tamrein, eller for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning. Vedtak om uttak kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Om skadefelling:

Skadefelling er en skademotivert felling av enkeltindivider av rovvilt for å stanse eller forhindre en skadesituasjon. Det er også et tilgjengelig virkemiddel i tilfeller hvor bestemte enkeltindivider av rovvilt har utviklet en særlig problematisk eller uønsket atferd. Skadefelling skal ikke brukes for å redusere bestandens utbredelse eller størrelse. På lik linje med alt uttak av rovvilt er det et vilkår å vurdere om andre tiltak vil ha tilfredsstillende effekt for å stanse eller forebygge skade, og at uttaket ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Hvilke andre tiltak som vurderes vil være avhengig av type situasjon hvor felling kan være aktuelt, f. eks. tidlig nedsanking av tamdyr og beite innenfor rovdryravisende gjerder, eller tiltak for å prøve å endre en uønsket adferd gjennom blant annet skremmeforsøk. Skadefelling skal unngås dersom andre løsninger kan redusere eller

eliminere det aktuelle problemet, og dette vurderes også etter prinsippet om differensiert forvaltning.

Om overvåking av ulv og bestandssituasjonen i Norge og ulvesonen:

Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Ulvebestanden overvåkes ved å dokumentere antall familiegrupper og revirmarkerende par i Skandinavia, og i Norge regnes alle individer i familiegrupper og antall ynglinger. Overvåkingen utføres i perioden 1. oktober til 31. mars.

Siste endelige rapport om bestandsstatus av ulv i Skandinavia for vinteren 2015/2016 forelå 1. juni 2016 hvor det framgår at bestandsstatus for ulv er 41 familiegrupper, hvorav 7 helnorske familiegrupper med dokumentert yngling, 4 familiegrupper i grenserevir med dokumentert yngling og 30 familiegrupper i helsvenske revir. Dette er over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 4-6 årlige ynglinger i Norge, hvorav minst 3 ynglinger skal være innenfor revir med hele sin utbredelse i Norge. Av revirmarkerende par ble det registrert 29 revirmarkerende par i Skandinavia (24 i Sverige, 4 i Norge og ett på tvers av riksgrensen). Dette er en markant økning i den norske delen av bestanden fra tidligere år. Sett til det totale antallet familiegrupper og revirmarkerende par i Skandinavia er dette likevel omtrent likt tidligere år, selv om antall familiegrupper har gått ned.

For vinteren 2015/2016 ble bestanden beregnet til 430 ulver i Skandinavia (hvorav ca. 340 i Sverige). Det ble registrert 65-68 ulver i helnorske revir og minst 25 ulver på tvers av riksgrensen. Døde ulver i løpet av overvåkingsperioden kommer i fratreck til disse tallene.

Rovdata publiserte foreløpig statusrapport for ulv i Norge 15. desember 2016. Rapporten viser til at det i perioden 1. oktober - 15. desember 2016 er dokumentert totalt 69-73 ulver i Norge, inkludert de ulver med tilhold på begge sider av riksgrensen. Det er foreløpig påvist fire helnorske ynglinger (valpekull født i 2016) i revirene Slettås, Letjenna, Osdalen og Julussa. Det er også påvist 1-3 ynglinger i grenserevir. Ved tidspunkt for statusrapportens publisering hadde snøforhold i sørlige deler av ulvesonen vært dårlige og det forventes å kunne bli dokumentert ytterligere ynglinger i både helnorske revir og grenserevir ved hjelp av mer sporing og DNA-analyser. Døde ulver i løpet av perioden kommer i fratreck til disse tallene. Neste foreløpige statusrapport for ulv i Norge vil foreligge 15. februar 2017.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen ulvebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Ulvebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen ulv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. I perioden fra 1. oktober 2016 (start på lisensfellingsperioden 2016/2017) til dags dato er det registrert 7 døde ulver i Norge, hvorav 5 innenfor region 4 og 5 (www.rovbase.no).

Når det gjelder føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer dette til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Miljødirektoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Om arealdifferensiering i rovviltregionene:

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. Rovviltet gis tydelig prioritet innenfor rovviltprioriterte områder og det skal praktiseres en høy terskel for tillatelse til uttak av rovvilt i slike områder. Tilsvarende skal det være en lav terskel utenfor prioriterte rovviltområder hvor felling er det hovedsakelige skadeforebyggende tiltaket. For ulv har det blitt fastsatt et nasjonalt forvaltningsområde for ynglende ulv (ulvesonen) i deler av region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) og region 5 (Hedmark), jf. rovviltforskriften § 2 d.

Miljødirektoratet legger til grunn at den nasjonalt fastsatte ulvesonen, som vedtatt av Stortinget og fastsatt i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 2 d, og implementering av dette i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt som vedtatt av rovviltnemnda i region 4 og 5, ivaretar de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Dette innebærer at avgrensningen av forvaltningsområder er foretatt ut fra en samlet vurdering og avveining, og forventes å gi de beste samfunnsmessige resultater.

Om ulv som skadevolder på hund:

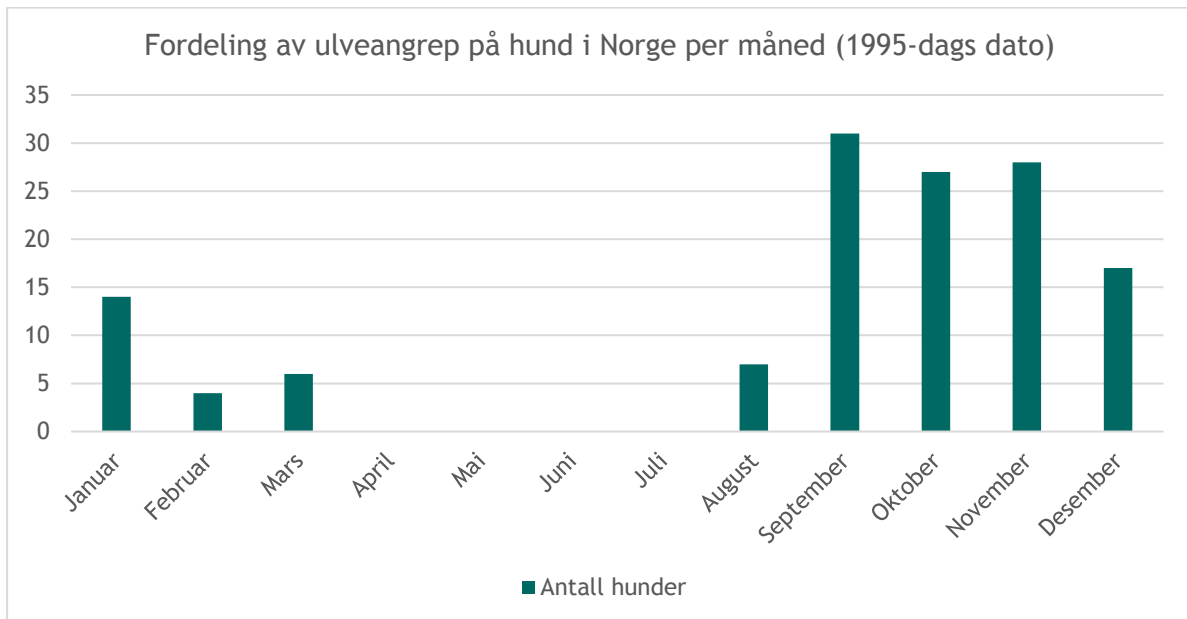
En gjennomgang av påviste tilfeller hvor hund har blitt skadd av rovvilt i Norge, viser at ulv er den største skadevolderen på hund sammenlignet med de andre rovviltartene. Dette samsvarer med statistikk i Sverige (Viltskadecenter, Viltskadestatistikk). En del av forklaringen på dette er at ulv og hund er samme art og at det er sannsynlig at hunder opplever ulver som store hunder og ulver opplever hunder som andre ulver. Dette medfører at ulver kan oppfatte hunder dels som en trussel, dels som en konkurrent om partnere, og som konkurrent om byttedyr. Hunder som er innenfor et ulverevir vil mest sannsynlig oppfattes som en inntrenger i reviret, men møter med ulver utenfor revir kan også resultere i angrep.

Ut fra tilgjengelig data virker det å være like vanlig at hund oppsøker ulv som at ulv oppsøker hund i de tilfeller hvor konflikter oppstår. Det virker ikke som enkelte raser er mer utsatte for angrep fra ulv, men små hunderaser blir oftere drept under angrepet enn mindre hunderaser. Selv om det forekommer at hunder helt eller delvis blir spist på av ulven, er dette ikke tilfellet i majoriteten av angrep på hund. Det er dermed ikke sannsynlig at ulven ser på hund som føde og at dette er motivasjon for angrep på hund. Det er heller ikke alle møter mellom hund og ulv som resulterer i angrep på hunden. En rapport fra svenske Viltskadecenter (2007) viser til at det i gjennomsnitt var en fjerdedel av ulverevirene som hadde minst ett angrep på hund i løpet av et år, men at det ikke nødvendigvis var samme revir som var involvert hvert år. Risikoen en hund har for å bli angrepet vil i stor grad være avhengig av hvor ofte den er løs i områder hvor det finnes ulv, men risikoen for hver enkelt hund er generelt lav. Innenfor revir hvor risiko for ulike typer ulykker for jakthunder har blitt målt, er risikoen for å bli angrepet av ulv tilsvarende som å bli påkjørt av bil ("Rovdjur och hundar", Viltskadecenter 2007). Hvor mange angrep som skjer vil i stor grad være avhengig av hvor mange jakt dager det er med hund i områder med ulv det aktuelle året. Risikoen for angrep kan også minskes gjennom ulike forebyggende tiltak.

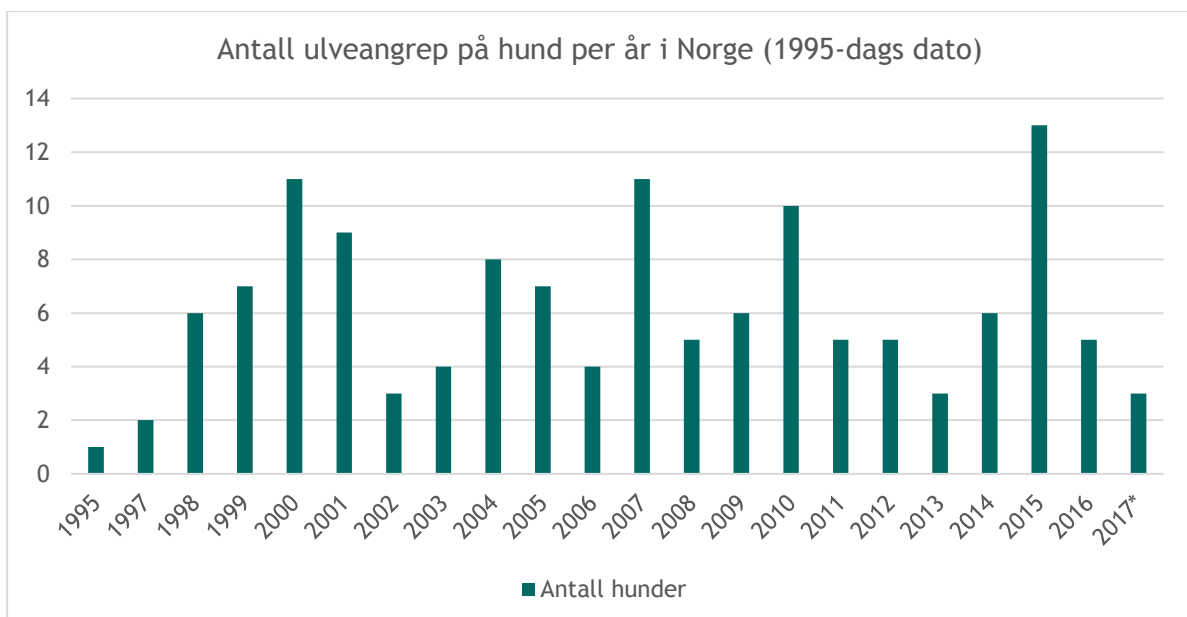
Rapporten viste at de fleste ulveangrep på hund skjer om høsten og vinteren, og de fleste angrep (80 %) skjer under jakt. I perioden 1995-2005 ble 152 hunder angrepet av ulv i Skandinavia, hvorav

22 hunder ikke var på jakt når angrepet skjedde (8 løse i skogen, 7 løse på gård og 3 bundet på gård).

En sammenstilling av tilfeller hvor hund har blitt drept eller skadd av ulv i Norge (registrert i Rovbase fra 1995 til og med dags dato) viser at de fleste angrep på hund skjer om høsten og vinteren, og at det ikke virker å være en direkte sammenheng mellom bestandsstørrelse og antall skadetilfeller (Figur 1 respektive 2).

Figur 1. Fordeling av ulveangrep på hund i Norge gjennom året (1. januar 1995 - 8. februar 2017). Dette inkluderer samtlige tilfeller registrert i Rovbase hvor hund har blitt skadd eller drept av ulv.

Figur 2. Antall ulveangrep på hund i Norge i perioden 1. januar 1995 - 8. februar 2017. Dette inkluderer samtlige tilfeller registrert i Rovbase hvor hund har blitt skadd eller drept av ulv.

Generelt om ulv som opptrer i nærhet av mennesker og/eller bebyggelse:

En ulv (eller annet rovvilt) kan på samme måte som alle andre ville dyr, passere nær bebyggelse. Det er naturlig at de kan komme i nærheten av gårder, jorder og veier når de beveger seg gjennom reviret eller når de er på vandring. Ofte kan de unngå å bli oppdaget gjennom hvordan de bruker terrenget. Å ferdes i tettere vegetasjon, bak steinblokker eller å benytte seg av høydeforskjeller i terrenget er noen eksempler på hvordan ville dyr kan passere ubemerket forbi. Noen ganger vil de passere på mer åpne flater og dermed kunne oppdages, men det er heller ikke noe som generelt sett regnes som "unormalt". Et større antall ulver i områder hvor det er tettere med gårder og mennesker vil generelt kunne oppdages oftere enn ulver i mer urørt terreng.

Når Miljødirektoratet, ved Statens naturoppsyn (SNO), mottar henvendelser om rovviltindivider nær bebyggelse eller mennesker, vil det utfra den første kontakten og i samråd med den som melder fra, vurderes om besøk på plassen er aktuelt. Dersom det er gjentakende besøk eller lengre opphold, er undersøkelse av situasjonen på plassen høyt prioritert. At ville dyr opptrer nær mennesker eller bebyggelse innebærer ikke automatisk at situasjonen er farlig eller at adferden er unormal, selv om den kan være uønsket. Det vil derfor foretas en vurdering av situasjonen, hvor flere ulike faktorer vil spille inn. I slike tilfeller vil både dyrets atferd på stedet og reaksjon dersom personer nærmer seg vurderes. Så lenge ulven viker unna folk anses situasjonen sjelden som farlig. Den kan likevel oppleves som ubehagelig av de som bor der, særlig om ulven kommer tilbake gjentatte ganger eller oppholder seg på stedet over lengre tid. I slike tilfeller kan det også være aktuelt å undersøke nærområdet. Ofte er det noe som trekker dyret til plassen som er årsaken til besøkene, f. eks. slakteavfall fra elgjakt, reveåter eller andre matkilder. Situasjonen kan i mange tilfeller løses gjennom å fjerne det som trekker dyret dit. Avhengig av situasjonen vil andre tiltak vurderes, inkludert skremmeforsøk og felling.

Det er ikke uvanlig at SNO gjennomfører slike besøk og vurderinger knyttet til bjørn i løpet av våren og sommeren, men liknende henvendelser på ulv forekommer mer sjelden.

Om Aurskogreviret:

Siden 2010/2011 har det vært registrert ulv i Aurskogreviret hvert år med unntak av 2013/2014 og 2014/2015. Det ble registrert et nytt revirmarkerende par i 2015/2016. Foreløpig status pr. 15. desember 2016 viser at det er født valper i reviret i 2016 og det er sporet tre ulver i reviret. Det er foreløpig uklart om reviret er et helnorsk revir eller grenserevir. Med unntak av to henvendelser i januar 2017 koblet til hest og ryttere og skadet hund, har Miljødirektoratet ved SNO ikke mottatt henvendelser om spesielt nærgående atferd i Aurskogreviret i perioden dette paret har vært i reviret.

Miljødirektoratets vurdering

I søknaden vises det til et flertall hendelser siden november 2016 innenfor Aurskogsrevirets leveområde. SNO har mottatt henvendelser for tre av tilfellene. Utover disse meldingene har det også blitt meldt inn observasjoner av spor og synsobservasjoner. Utfra de springer som er

gjennomført av innmeldte observasjoner er det ikke noe som tyder på at ulvene oppfører seg unormalt.

Dette medfører at Miljødirektoratets grunnlag for vurdering av noen av hendelsene som det vises til, er begrenset til informasjonen som er gjengitt i søknaden. Det vises til to tilfeller hvor søker oppgir at ulv har oppsøkt personer, i november 2016 (6) og i januar 2017 (4). Ved den første hendelsen i november 2016 (6) ble en ulv observert på et jorde i nærheten av hvor to jenter pleide å ta bussen. Observasjonstidspunkt var etter at bussen hadde kjørt og det var altså ikke snakk om at noen hadde blitt oppsøkt av ulv. Ved tilfellet i januar var ulven observert fra bil hvor fører hadde stoppet for det han trodde var et rådyr. Det vises videre til en hendelse hvor ulv har jaget hester inne på en gård på Komnes på Bjørkelangen før gårdeier jaget dem vekk fra gården. Rovviltkontakt ved SNO ble kontaktet i forbindelse med hendelsen, men siden det var dårlige sporforhold og ingen av hestene ble skadd, ble det ikke foretatt undersøkelse i felt. Det vises til slutt til et tilfelle hvor to yngre jenter oppdaget noe de mente var tre ulver under en ridetur en kveld i november 2016 (3). Etter å ha hoppet av hestene og prøvd å skremme ulvene vekk, trakk ulvene seg unna. Det er ikke angitt avstand til dyrene i dette tilfellet. Det kom en henvendelse til rovviltkontakt, men fordi det var dårlige sporforhold ble det ikke foretatt undersøkelse i felt.

Ingen av hendelsene det vises til gir grunnlag for å konkludere med at ulvene i Aurskogreviret har en vedvarende unormal atferd eller viser lite skyhet. Miljødirektoratet kan ikke utelukke at det er andre forklaringer på at ulvene observeres, f. eks. at det kan finnes noe som trekker dem til plassen.

I det tilfellet hvor en hund ble skadet i Aurskog-Høland kommune 31. januar 2017 mens den var inne på en gård sammen med en annen hund, har SNOs rovviltkontakt vært på stedet og undersøkt spor der hunden ble skadd. Som vist til tidligere kan det skje, selv om det er sjelden, at ulver angriper hunder inne på gårds plasser. I det aktuelle tilfellet har også ulvene avbrutt angrepet når eier har prøvd å skremme dem vekk. Selv om situasjonen naturlig nok oppleves som skremmende, så tyder dette på at angrepet var rettet mot hunden og ikke er et tegn på generelt tap av skyhet for mennesker. Aggresjon rettet mot hund er, på lik linje med aggresjon mellom hunder, ikke nødvendigvis en unormal eller uventet atferd.

Skadefelling er et tiltak som hovedsakelig har til hensikt å stanse eller forebygge skade. Dette tiltaket brukes ofte hvor det forekommer, eller er høy risiko for, skade i område med et stort antall tamdyr, og hvor samtidig andre tiltak, etter prinsippet om differensiert forvaltning, vurderes som mindre aktuelle. Dersom skadene allerede har opphørt vil skadefelling i mindre grad være aktuelt. Tilfeller hvor hund blir skadet er ofte enkeltepisoder innenfor et revir. Basert på tilgjengelig kunnskapssammenstilling er det sjelden at enkelte ulver eller revir utvikler en tilbøyelighet for å angripe hund. Selv om dette reviret ble tatt ut på skadefelling, vil det i seg selv ikke forebygge skade på hund dersom et nytt par etablerer seg i området. Dette vil medføre at skadefelling med begrunnelse i påvist angrep på hund innenfor ulvesonen vil ha begrenset skadeforebyggende effekt. Basert på tilgjengelig informasjon finnes det konkrete tiltak som kan gjennomføres for å forebygge angrep på hunder. Fordelingen av skader gjennom året viser at det er økt risiko for skade høst og vinter, det vil si i løpet av jakta og i ulvenes parringstid. I områder med fast bestand av ulv, særlig innenfor etablerte revir, vil konkrete forebyggende tiltak være f. eks. at hunder luftes i bånd og

ikke slippes løs, og at hunder kun slippes løs på inngjerdet gårdsplass eller i hundegård. Ved jakt med hund i ulverevir er det mulig å jakte med hund i bånd eller med beskyttelsesvest. På bakgrunn av en vurdering av skadefelling av Aurskogreviret med henvisning til skade på hund, konkluderer dermed Miljødirektoratet med at det ikke er aktuelt med skadefelling i dette tilfellet.

Søknaden anfører at det at angrepet på hund skjedde på eiers gård, sett i sammenheng med de hendelser det vises til, tilsier at skadefelling skal vurderes utfra unormal atferd eller mangel på skyhet hos ulvene i dette reviret. Miljødirektoratet har vurdert tilgjengelig informasjon og kan utfra disse hendelsene ikke konkludere med at ulvene i Aurskogreviret har en unormal eller lite sky atferd. De hendelser det vises til er heller ikke å anse som ulver som har opptrådt nær mennesker eller bebyggelse i større grad enn noe annet revir.

På bakgrunn av dette vurderer Miljødirektoratet at det på dette tidspunkt ikke er grunnlag for å konkludere med at ulvene i Aurskog har en unormal atferd, og vurderer at det finnes andre tilgjengelige tilfredsstillende løsninger i stedet for uttak for å minske risiko for angrep på hund.

SNO har ansvar for overvåking og oppfølging av ulv i Norge, og vil følge med på Aurskogrevirets bevegelser gjennom spinger i reviret som del av den nasjonale overvåkingen. SNO har spesielt utdannet personell og hundeevipasjer som kan følge opp konkrete henvendelser på ulver som opptrer i nærheten av mennesker og bebyggelse, og oppfølging av slike situasjoner vil prioriteres. For å kunne følge opp konkrete henvendelser om observasjoner eller situasjoner med rovvilt som oppleves som nærgående, er SNO avhengig av at de meldes inn så snart som mulig. Dersom det går noen dager mellom hendelse eller observasjon og innmelding til SNO, er det mindre mulighet for å kunne oppdage spor eller annen informasjon av betydning for vurderingen. Alle rovviltkontaktors telefonnummer er tilgjengelige på www.naturoppsyn.no

Vedtak

Med hjemmel i rovviltforskriften § 13 første og siste ledd, avslår Miljødirektoratet søknad om skadefelling på ulv i Aurskog-Høland kommune.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Aurskog-Høland kommune	Rådhusveien 3	1940	Bjørkelangen
Akershus Grunneierlag v/ Leif Taaje	Hunesveien 65	1910	ENEBAKKNESET
Akershus Bondelag v/ Sigurd Enger	Hølandsveien 1486	1960	LØKEN
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO